

УДК 341+327

*Рекомендований до публікації вченою радою
Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса
Грінченка (протокол № 9 від 23 листопада 2020 року).*

Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права:
матеріали Всеукраїнської наук. онлайн-конф. з міжнародною участю, м. Київ,
29 жовтня 2020 р. / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ:
[Електронне видання], 2020. 247 с.

У матеріалах Всеукраїнської наукової онлайн конференції за міжнародною участю висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами розвитку країн та регіонів, сучасних міжнародних процесів у геополітичному, культурному, енергетичному та інформаційному вимірах, міжнародних інтеграційних та дезінтеграційних процесів, питань міжнародного правопорядку на початку ХХІ ст. та різнопланових аспектів місця та ролі України в системі міжнародних відносин. На основі аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розглянуто шляхи вирішення завдань сьогодення у згаданих галузях, надано обґрунтовані пропозиції щодо шляхів покращення міжнародної взаємодії та дипломатичної діяльності, а також щодо вдосконалення чинного законодавства.

Матеріали Всеукраїнської наукової онлайн конференції адресовано вченим, практикам, фахівцям з міжнародних відносин та міжнародного права, дипломатам, слухачам магістратури, студентам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин та міжнародного права.

*Матеріали подані в авторській редакції. Редакція збірника не несе
відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.*

УДК 341+327

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| Вступне слово | 7 |
| Секція 1. Актуальні проблеми розвитку країн та регіонів | |
| Жалоба Ігор | 8 |
| Китайський новий шовковий шлях як виклик – реакція європейської «творчої меншості» (за матеріалами німецьких ЗМІ) | |
| Ціватий Вячеслав | 12 |
| Африка в сучасному поліцентричному світі: український вимір (інституціональний дискурс) | |
| Vdovychenko Victoria | 17 |
| One step forward, COVID-step back: the Three Seas Initiative Summit in 2020 as a Challenge for the Baltic states and Ukraine | |
| Купрій Тетяна | 20 |
| Коронавірус як інструмент політичного піару Д. Трампа на виборах 2020 р. у США | |
| Перга Тетяна | 25 |
| Екологічні проблеми Австралії в історичній ретроспективі | |
| Горобець Ігор | 30 |
| Нагірно-карабаський конфлікт 2020 р. | |
| Омельченко Андрій, Федькова Ірина | 32 |
| Економічні чинники розвитку туристичної галузі Каталонії | |
| Шимкевич Катерина | 35 |
| Процес примирення у повоєнній Хорватії (1995–2020 рр.): особливості та проблеми | |
| Михтуненко Вікторія | 40 |
| Вплив глобальних трансформаційних процесів на зміни векторів зовнішньої політики Польщі на початку XXI століття | |
| Касаткіна Катерина | 43 |
| Кубинська політика США: історична ретроспектива 1950-х – 1970-х рр. | |
| Бойко Ольга | 47 |
| Аналіз нової концепції туристичного районування республіки Болгарія | |
| Секція 2. Міжнародні процеси у геополітичному, культурному, енергетичному та інформаційному вимірах | |
| Цветков Олександр | 53 |
| Роль дипломатії у врегулюванні конфліктів та обмеженні гонки озброєнь у сучасному світі | |
| Луцишин Галина | 57 |
| Культурна дипломатія Польщі в Україні: діяльність державних культурних інституцій | |
| Стоян Тетяна, Желєзко Алла | 61 |
| Роль культурних контекстів у міжнародних комунікаційних процесах | |
| Подрез Юлія | 65 |
| Передумови виникнення інформаційних війн як феномен сучасних міжнародних відносин | |

| | |
|--|----|
| Маклюк Ольга | 69 |
| Ритуалізація колективної травми в об'єктах історико-культурного туризму | |
| Слюсаренко Ірина | 73 |
| Значення культури для реалізації цілей сталого розвитку | |
| Бессонова Марина | 77 |
| Канадсько-американські інформаційні відносини через призму географічного детермінізму | |
| Алієв Максим | 82 |
| Енергетичний вимір у сучасних міжнародних економічних відносинах | |
| Соломенна Тетяна | 86 |
| Культурна політика ЄС в XXI столітті | |
| Черкасов Станіслав | 90 |
| Геополітичні концепти цивілізаційного аналізу міжнародних відносин | |
| Казакова Оксана | 96 |
| Франція та країни Магрибу: динаміка взаємовідносин | |
| Лісовська Мирослава | 99 |
| Брендинг безпечного відпочинку та криза міжнародного туризму в умовах пандемії COVID-19 (на прикладі Грузії) | |

Секція 3. Міжнародні інтеграційні та дезінтеграційні процеси

| | |
|---|-----|
| Грицяк Ігор, Грицяк Наталя | 103 |
| Європейський інструмент сусідства в реалізації Європейської політики сусідства | |
| Мелещенко Тетяна | 108 |
| Україна-НАТО: новий ракурс сприйняття | |
| Матвієнків Світлана | 112 |
| Теоретико-методологічні основи дослідження поняття «війна» | |
| Ворошилова Інна | 116 |
| Діяльність ЮНЕСКО у сфері міжнародної інформаційної політики (на прикладі програми «Інформація для всіх») | |
| Пістракевич Олена | 121 |
| Стан виконання Річної національної програми під егідою комісії Україна-НАТО на 2020 р. | |
| Лукач Наталія, Зазуляк Зоряна | 126 |
| Енергетична дипломатія Європейського Союзу та її глобальна роль | |
| Кибіч Яна | 129 |
| Вплив британських медіа на результати референдуму про членство Великої Британії в ЄС | |

Секція 4. «Труднощі перекладу»: питання міжкультурної комунікації у міжнародних відносинах

| | |
|---|-----|
| Yeung Inna | 135 |
| Slogans lost in translation | |
| Зарудня Ольга | 138 |
| Формування професійно орієнтованого мовлення у студентів спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» у межах дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» | |

| | |
|--|-----|
| Безпалова Наталія | 141 |
| Рольові ігри з англійської мови для студентів-міжнародників | |
| Качур Ірина | 145 |
| Особливості перекладу міжнародних документів | |
| Терещук Марія | 148 |
| Соціально-комунікативна роль перекладу в царині міжнародних відносин | |
| Кушнір Анна | 150 |
| Регіональні студії засобами іноземної мови: історико-культурологічний аспект | |
| Ярмошенко Олександра | 153 |
| Потенційні можливості для студентів-міжнародників: переваги складання міжнародного іспиту DELE | |

Секція 5. Міжнародний правопорядок на початку XXI ст.

| | |
|---|-----|
| Tymchenko Liliana | 156 |
| Terminology of the institute of non-recognition in modern international law | |
| Братко Ірина | 159 |
| Принципи рівності та справедливості у міжнародному праві: економічний вимір | |
| Анісімова Марина | 162 |
| Пандемія COVID-19 і життя українських заробітчан: тільки негатив чи зиски теж існують? | |
| Stolper Inesa | 166 |
| Digital technologies for better justice: some reflections on international human rights standards in digitalized civil litigation | |
| Omeljanciuk Aleksej | 170 |
| Decriminalization of the liability of medical workers: analysis of the grounds and aspects | |
| Тимченко Лаура | 173 |
| Принцип «толерантності» у роботах Е.Е. Шмітта | |

Секція 6. Україна в системі міжнародних відносин

| | |
|--|-----|
| Андрєєв Віталій, Михайленко Галина | 177 |
| Українське посольство 1919 р. у Туреччині під головуванням О. Лотоцького: на шляху до проголошення автокефалії української православної церкви | |
| Калінічева Галина | 180 |
| Інтернаціоналізація освітнього простору: виклики та перспективи для України | |
| Брайчевська Олена | 184 |
| Україна у зовнішній політиці королівства Норвегія (2014-2019 рр.) | |
| Губицький Любомир, Мельник Ганна | 189 |
| Територіальна цілісність України в зовнішньополітичних доктринах республіки Польща | |
| Ілюк Тетяна | 193 |
| Суспільні комунікації в умовах гібридної війни Росії проти України: виклики та загрози | |
| Міщенко Михайло, Стоян Тетяна | 198 |
| Розвиток міжнародних відносин УРСР у 1945-1970 рр. | |

| | |
|--|-----|
| Тарвердова Яна | 200 |
| До історії відносин Британської та Російської імперій: консул у Херсоні та Миколаєві Георг Олександр Стевенс | |
| Секція 7. Студентські дослідження у царині міжнародних відносин | |
| Матревич Катерина | 205 |
| Роль аналітичних центрів у формуванні механізму зовнішньополітичного курсу Великої Британії 2010-2019 рр. | |
| Карабардін Андрій | 208 |
| Розвиток відносин України і НАТО за часів президентства Петра Порошенка | |
| Бірецька Соломія | 212 |
| Програми США в Україні у сфері зміцнення демократії: особливості реалізації та перспективи | |
| Вовчанська Тетяна | 217 |
| Роль ЄС у врегулюванні конфлікту на Донбасі | |
| Корженівська Вікторія | 220 |
| Роль інтернет-комунікацій у кризі в Білорусі | |
| Гладиш Олена | 222 |
| Культурне співробітництво України та ЄС: програма ЄС «креативна Європа» | |
| Штомпель Ярослав | 226 |
| Виконання рішень європейського суду з прав людини | |
| Поліщук Валентина | 231 |
| Питання гендерної рівності в плані дій ЄС – Україна | |
| Наумов Арсеній | 233 |
| Міжкультурні комунікації в освітньому просторі закладів вищої освіти | |
| Бистра Вікторія | 237 |
| Питання нелегальної імміграції у передвиборчих програмах Д. Трампа 2016 та 2020 років | |
| Наші автори | 241 |

Відомості про автора:

Безпалова Наталія, старший викладач кафедри іноземних мов Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ, Україна)

Bezpalova Nataliia, Senior Lecturer of the Chair of Foreign Languages of the Faculty of Law and International Relations, Borys Grinchenko University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

ROLE GAMES IN THE ENGLISH CLASSROOM FOR INTERNATIONAL RELATIONS STUDENTS

Ірина Качур

Київського університету імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

i.kachur@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНИХ ДОКУМЕНТІВ

В умовах глобалізації суспільства переклад міжнародних документів починає відігравати все більше значення і тому постає питання в детальному аналізі особливостей та труднощів, які можуть виникнути під час цього процесу.

Мета публікації – розглянути особливості перекладу міжнародних документів.

Переклад – це творчий процес, який вимагає від автора не лише передачі змісту оригіналу, а й відтворення стилю та збереження смислового навантаження та культурних особливостей висхідного тексту. Перекладач, при цьому, має врахувати всі ці фактори, щоб якнайточніше передати основну думку тексту. Не є винятком і переклад міжнародної документації, який, до того ж, має свої особливості. Міжнародні документи характеризуються наявністю значної кількості аббревіатур, скорочень, умовних позначень, спеціальної термінології. Крім того, ці тексти відрізняються певним типом граматичних структур та функціональним стилем.

Міжнародні документи належать до офіційно-ділового стилю, якому притаманні такі риси, як логічність, об'єктивність, ясність, офіційність, беземоційність, точність, стереотипність, конкретність, узагальненість. Логічність є найбільш помітною рисою функціонального стилю, що зумовлено упорядкованістю мовних засобів. Не менш важливе значення відіграє стереотипність, яка передбачає штамповий характер документів, їх шаблонність, що є необхідною умовою для оформлення документу та створення його текстової архітектоніки. Емоційно-забарвлені слова не

характерні для офіційно-ділового стилю, однак, можуть зустрічатися, наприклад, в деклараціях, оскільки їхня форма менш регламентована. До виразних засобів, які використовуються в мові міжнародних документів належать повтори, перерахування та вставні речення, а до стилістичних прийомів паралелізм і анафора. Часто ці стилістичні елементи перебувають у тісній взаємодії, накладаючись один на одного й утворюючи нові сполучення [1, с. 114-115].

Лексика міжнародних договорів кількісно обмежена і можна помітити тенденцію до замкнутості та використання уніфікованого набору лексем, фраз і структур, що характеризуються обмеженими можливостями сполучуваності та є ознакою консервативного стилю. Мові договорів не властиве використання неологізмів, а використання синонімів досить обмежене з метою уникнення двозначності. Спеціальна термінологія вживається в прямому, номінативному значенні та надає документам офіційності, точності та однозначності [2]. Проте її переклад є надзвичайно складним, що може бути зумовлено відсутністю відповідників або наявністю незвичайних значень в мові-перекладу [1, с. 115]. Тому в залежності від тематики угоди та її спрямованості, іноді в самій угоді укладачі вдаються до тлумачення значення термінів, якого вони набуватимуть в даному контексті [3, с. 2]. Таким чином, скорочення та аббревіатури відіграють важливу роль в офіційних документах, оскільки дозволяють передати якомога більше інформації при мінімальній затраті часу та мовних одиниць [5, с. 215].

Кожен елемент тексту: слово чи синтаксична конструкція мають власне смислове навантаження, яке перекладач має правильно передати для того, щоб зберегти точність та адекватність перекладу і не порушити норм офіційності та стереотипності. Адже, недотримання цих норм може призвести до втрати документом юридично-правової сили. Ще однією причиною, яка може створювати лексичні, граматичні, стилістично-синтаксичні труднощі перекладу є розбіжність в картинах світу мови оригіналу та перекладу. Це знаходить своє відображення у вживанні лексики, притаманній цій культурі, а також використанні національного комунікативного стилю, який перекладач повинен враховувати, щоб передати національно-культурну специфіку побудови дискурсу. Слід зазначити, що специфіка будова мови-оригіналу та мови-перекладу, норми їхнього вживання також є джерелом ускладнень у знаходженні еквівалентних форм передачі змісту. Тож, на граматичному рівні перекладачу необхідно знайти такі засоби і, у першу чергу, такі граматичні форми, які б так само відповідали змісту, так само зливалися б з ним, як зливається зі своїм змістом форма оригіналу, особливо коли мова йде про документацію міжнародних відносин. Так, при виборі граматичних варіантів у процесі перекладу важливо враховувати основні лінії розбіжності граматичної будови англійської та української мов. Адже важливою особливістю англійської граматичної будови є існування різноманітних морфологічних форм та синтаксичних конструкцій, адекватний переклад яких зазвичай спричиняє труднощі [4, с. 234].

Згідно з дослідженнями Л. Яровою мові міжнародних документів притаманна значна кількість інфінітивів, дієприкметників і дієприслівників,

атрибутивних конструкцій та однорідних членів речення. Логічна послідовність створюється завдяки синтаксису, який характеризується великою кількістю складних речень (переважно складнопідрядних) у порівнянні з простими, оскільки у складносурядних спостерігається менша залежність між частинами. Щодо підрядних речень, то за частотою використання переважають означальні і додаткові, потім умовні, причини, часу, місця. Серед типів зв'язку домінують ланцюжковий, наскрізний та синтаксичний повтор; наявні номіналізація та розщеплений присудок. В таких документах відсутні раптові переходи від коротких речень до довгих, і навпаки. Це пояснюється тим, що подібні переходи створюють сильний ефект напруги, загостреності зображуваної ситуації, а це просто неприпустимо для дипломатії, оскільки її метою є досягнення ефекту абсолютної правильності, логічності, послідовності та врівноваженості. Крім того, дослідження показали, що найбільш часто у мові декларацій і конвенцій трапляються довгі речення – в середньому 30 слів і більше, а також не існує прямої залежності між довжиною і структурою речень: короткі речення можуть бути складні за структурою, а довгі, навпаки, мати лише одну предикативну групу [1, с. 114]. Таким чином, завданням перекладача офіційних документів є знаходження в мові перекладу еквівалентних текстових структур і використання їх як стандартних заміників, заповнення ланок у відповідності до змісту документа [4, с. 234].

Таким чином, міжнародні документи мають свої особливості такі, як наявність певних граматичних структур, специфічної лексики, приналежність до офіційно-ділового стилю. Врахування цих рис дозволить уникнути перекладницьких труднощів, до яких належать: високий ступінь стандартизації офіційно-ділового стилю та дипломатичного підстилю, розбіжності в професійно-галузевих картинах світу та національно-культурна специфіка термінологічних засобів їхньої вербалізації, особливості національного комунікативного стилю та типологічні відмінності в лексичних, граматичних засобах мов оригіналу та перекладу і нормах їхнього вживання.

Список використаних джерел:

1. Абабілова Н. Відтворення мови документів міжнародного права як перекладознавча проблема. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки*. 2017. Кн. 1. С. 113-116.
2. Сидоренко І. Особливості перекладу міжнародної нормативно-правової документації. URL.: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/07_%20Sydorenko_osoblyvosti_perekladu.pdf (дата звернення: 26.10.2020)
3. Шугаєв А. В. Лексико-граматичні особливості перекладу документів міжнародного права. URL.: [http://eprints.zu.edu.ua/17097/1/A. В. Шугаєв.pdf](http://eprints.zu.edu.ua/17097/1/A._V._Shugaev.pdf) (дата звернення: 26.10.2020)
4. Ярова Л.О. Граматичні особливості англомовних міжнародних документів в аспекті перекладу. *Наукові записки. Серія: філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. Випуск 144. С.233-237.
5. Ярова Л.О. Особливості перекладу скорочень в міжнародних конвенціях та деклараціях ООН і ЮНЕСКО. *Наукові записки. Серія: філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. Випуск 104(1). С.213-216.

Відомості про автора:

Качур Ірина, викладач кафедри іноземних мов факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ, Україна).

Kachur Iryna, lecturer of the department of foreign languages, Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine).

SPECIAL FEATURES OF TRANSLATION OF INTERNATIONAL DOCUMENTS

Марія Терещук

Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

m.tereshchuk@kubg.edu.ua

СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНА РОЛЬ ПЕРЕКЛАДУ В ЦАРИНІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Як і кожна людина не може жити поза суспільством, так само і жодна цивілізація не може перебувати в цілковитій ізоляції. З найдавніших часів людство намагалося налагоджувати контакти між собою. Причини цьому були найрізноманітнішими, проте спосіб завжди залишався незмінним – переклад.

Живучи в період глобалізації, ми отримуємо змогу орієнтуватися в нестримному потоці нової та ще новішої інформації, виключно завдяки подвижницькій праці перекладачів, що допомагають нам оминати будь-які перешкоди та мовні бар'єри в її сприйманні.

Актуальність полягає в тому, що неможливо спростувати значущість ролі перекладачів на етапах нинішніх міждержавних взаємин. Світова політика та міжнародні відносини є невід'ємним атрибутом нашого суспільства, саме завдяки цьому країни можуть повноцінно розвиватися в різних аспектах своєї життєдіяльності. Перекладач постає своєрідною сполучною ланкою між країнами та уможливорює безпосереднє спілкування, попри різні мови та культурні нюанси, що притаманні їхнім представникам.

Специфіка перекладу полягає не в суто правильному перекладі граматичних конструкцій та доборі аналогів до слів та словосполучень, а й зважанні на культурні особливості притаманні країні, з мови якої виконується переклад. Отже, варто зазначити, що переклад з однієї мови на іншу – це також переклад «з культури на культуру» [3].

В царині міжнародних відносин правильний переклад є дуже важливим елементом переговорів та може значним чином вплинути на їхню результативність.

Міжнародні відносини безпосередньо пов'язані з походженням націй, утворенням міждержавних кордонів, виникненням та зміною політичних режимів, становленням різних соціальних інститутів, збагаченням культур,